Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 30. januára 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Verejné zdravie –Informovanie a ochrana spotrebiteľov – Nariadenie (ES) č. 1924/2006 – Vykonávacie rozhodnutie 2013/63/EÚ – Výživové a zdravotné tvrdenia o potravinách – Článok 10 ods. 3 – Odkazy na všeobecný a nešpecifický prínos – Pojem ‚uvedené spolu' s osobitným zdravotným tvrdením – Povinnosť predložiť vedecké dôkazy – Rozsah"

Vo veci C-524/18,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový súd, Nemecko) z 12. júla 2018 a doručený Súdnemu dvoru 10. augusta 2018, ktorý súvisí s konaním:

Dr. Willmar Schwabe GmbH & Co. KG

proti

Queisser Pharma GmbH & Co. KG,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory A. Arabadžiev, sudcovia P. G. Xuereb (spravodajca), T. von Danwitz, C. Vajda a A. Kumin,

generálny advokát: G. Hogan,

tajomníčka: M. Krausenböck, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. júna 2019,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Dr. Willmar Schwabe GmbH & Co. KG, v zastúpení: C. Stallberg, Rechtsanwalt,

– Queisser Pharma GmbH & Co. KG, v zastúpení: A. Meisterernst, Rechtsanwalt,

– Európska komisia, v zastúpení: K. Herbout-Borczak a C. Hödlmayr, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 12. septembra 2019,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: nemčina.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 10 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 z 20. decembra 2006 o výživových a zdravotných tvrdeniach o potravinách (Ú. v. EÚ L 404, 2006, s. 9), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 107/2008 z 15. januára 2008 (Ú. v. EÚ L 39, 2008, s. 8, ďalej len „nariadenie č. 1924/2006“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťami Dr. Willmar Schwabe GmbH & Co. KG (ďalej len „Schwabe“) a Queisser Pharma GmbH & Co. KG týkajúcom sa údajne klamlivej povahy obalu výživového doplnku.

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 1924/2006

3 Podľa odôvodnení 1, 9, 14, 16, 17, 23 a 29 nariadenia č. 1924/2006:

„1) Pri označovaní a reklame čoraz väčšieho množstva potravín v Spoločenstve sa používajú výživové a zdravotné tvrdenia. Na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov a uľahčenie ich výberu by mali byť výrobky, vrátane dovezených, ktoré sa uvádzajú na trh, bezpečné a primerane označené. …

…

9) Existuje široká škála živín a iných látok vrátane, okrem iného, vitamínov, minerálnych látok obsahujúcich stopové prvky, aminokyselín, esenciálnych mastných kyselín, vláknin, rozličných rastlinných a bylinných výťažkov s výživovým alebo fyziologickým účinkom, ktoré môže potravina obsahovať a ktoré môžu byť predmetom tvrdenia. Z tohto dôvodu by sa všeobecné zásady, ktoré sa vzťahujú na všetky tvrdenia o potravinách, mali stanoviť spôsobom, ktorý zabezpečí vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, poskytne mu potrebné informácie pre jeho výber na základe úplného poznania faktov a ktorý bude vytvárať rovnaké podmienky pre hospodársku súťaž v potravinárskom priemysle.

…

14) V súčasnosti sa pri označovaní a v reklame potravín v niektorých členských štátoch používa široká škála tvrdení o látkach, ktorých prospešnosť sa nepreukázala alebo o ktorých dosiaľ neexistujú dostatočne jednotné vedecké názory. Je potrebné zabezpečiť, aby sa pri látkach, o ktorých sa vydávajú tvrdenia, preukázal ich pozitívny výživový alebo fyziologický účinok.

…

16) Je dôležité, aby spotrebiteľ tvrdeniam o potravinách rozumel a je vhodné všetkých spotrebiteľov chrániť pred tvrdeniami, ktoré sú klamlivé. Súdny dvor Európskych spoločenstiev však považoval pri rozhodovaní v prípadoch týkajúcich sa reklamy po prijatí smernice Rady [84/450/EHS z 10. septembra 1984 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov týkajúcich sa klamlivej reklamy (Ú. v. ES L 250, 1984, s. 17; Mim. vyd. 15/001, s. 227)] za potrebné skúmať účinok na hypotetického typického spotrebiteľa. V súlade so zásadou proporcionality a s cieľom umožniť účinné uplatňovanie zamýšľaných ochranných opatrení používa toto nariadenie ako kritérium priemerného spotrebiteľa, ktorý je primerane dobre

informovaný, primerane všímavý a obozretný a ktorý berie do úvahy sociálne, kultúrne a jazykové faktory, ako ich vykladá Súdny dvor, ale súčasne obsahuje aj ustanovenie na zabránenie zneužívania spotrebiteľov, ktorých vlastnosti ich robia obzvlášť zraniteľnými voči klamlivým tvrdeniam. …

17) Vedecké odôvodnenie by malo byť hlavným aspektom, na ktorý sa prihliada pri používaní výživových a zdravotných tvrdení, a prevádzkovatelia potravinárskych podnikov, ktorí tvrdenia používajú, by ich mali podložiť. Tvrdenie by malo byť vedecky odôvodnené s prihliadnutím na všetky dostupné vedecké údaje a so zvážením dôkazov.

…

23) Používanie zdravotných tvrdení v Spoločenstve by sa malo povoliť až po uskutočnení vedeckého hodnotenia na najvyššej možnej úrovni. …

…

29) S cieľom zabezpečiť, aby pri výbere zdravej stravy boli zdravotné tvrdenia pre spotrebiteľa pravdivé, jasné, spoľahlivé a užitočné, by sa v stanovisku Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín [(EFSA)] a v následných postupoch malo zohľadniť znenie a prezentácia zdravotných tvrdení.“

4 Článok 1 tohto nariadenia s názvom „Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti“ v odseku 1 uvádza:

„Toto nariadenie harmonizuje ustanovenia zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení členských štátov, ktoré sa vzťahujú na výživové a zdravotné tvrdenia, aby sa zabezpečilo efektívne fungovanie vnútorného trhu pri poskytnutí vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa.“

5 Článok 2 ods. 2 bod 5 tohto nariadenia vymedzuje „zdravotné tvrdenie“ ako „každé tvrdenie, ktoré udáva, naznačuje alebo vyvoláva dojem, že existuje súvislosť medzi kategóriou potravín, potravinou alebo jednou z jej zložiek a zdravím“.

6 Kapitola II toho istého nariadenia upravujúca všeobecné zásady obsahuje články 3 až 7 tohto nariadenia.

7 Článok 3 nariadenia č. 1924/2006 s názvom „Všeobecné zásady pre všetky tvrdenia“ stanovuje:

„Výživové a zdravotné tvrdenia sa môžu používať na označení, pri prezentácii a v reklame potravín umiestnených na trhu v Spoločenstve len vtedy, ak sú v súlade s ustanoveniami tohto nariadenia.

Bez toho, aby boli dotknuté smernice [2000/13/ES Európskeho parlamentu a Rady z 20. marca 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa označovania, prezentácie a reklamy potravín (Ú. v. ES L 109, 2000, s. 29; Mim. vyd. 15/005, s. 75) a 84/450/EHS] používanie výživových a zdravotných tvrdení nesmie:

a) byť nepravdivé, nejednoznačné alebo klamlivé;

…“

8 Článok 5 toho istého nariadenia, nazvaný „Všeobecné podmienky“, v odsekoch 1 a 2 uvádza:

„1. Používanie výživových a zdravotných tvrdení sa povoľuje, len ak sú splnené tieto podmienky:

a) preukázalo sa, že prítomnosť, neprítomnosť alebo znížený obsah živiny alebo inej látky v potravine alebo kategórii potravín, na ktorú sa tvrdenie vzťahuje, má pozitívny výživový alebo fyziologický účinok potvrdený všeobecne uznávanými vedeckými dôkazmi;

…

2. Používanie výživových a zdravotných tvrdení sa povolí len vtedy, ak sa dá predpokladať, že priemerný spotrebiteľ rozumie pozitívnym účinkom, ktoré sa v tvrdení uvádzajú.“

9 Článok 6 tohto nariadenia s názvom „Vedecké odôvodnenie tvrdení“ v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Výživové a zdravotné tvrdenia sa zakladajú na všeobecne uznávaných vedeckých dôkazoch a sú nimi podložené.

2. Prevádzkovateľ potravinárskeho podniku, ktorý uvádza výživové alebo zdravotné tvrdenie, použitie tvrdenia odôvodní.“

10 Kapitola IV toho istého nariadenia upravujúca zdravotné tvrdenia obsahuje články 10 až 19 tohto nariadenia.

11 Článok 10 nariadenia č. 1924/2006 s názvom „Osobitné podmienky“ vo svojich odsekoch 1, 3 a 4 uvádza:

„1. Zdravotné tvrdenia sú povolené len vtedy, ak sú v súlade so všeobecnými požiadavkami uvedenými v kapitole II a osobitnými požiadavkami uvedenými v tejto kapitole a sú povolené v súlade s týmto nariadením a zahrnuté do zoznamu povolených tvrdení ustanovených v článkoch 13 a 14.

…

3. Odkaz na všeobecný a nešpecifický prínos živiny alebo potraviny pre celkové zdravie alebo dobrý zdravotný stav je možné uviesť, len ak sa spolu s ním uvedie aj osobitné zdravotné tvrdenie uvedené v zoznamoch uvedených v článkoch 13 alebo 14.

4. Ak je to vhodné, prijmú sa usmernenia o vykonávaní tohto článku v súlade s postupom uvedeným v článku 25 ods. 2 a, ak je to potrebné, po porade so zainteresovanými stranami, najmä prevádzkovateľmi potravinárskych podnikov a skupinami spotrebiteľov.“

12 Článok 13 tohto nariadenia v odseku 3 stanovuje:

„Komisia prijme po porade s [EFSA] a v súlade s regulačným postupom s kontrolou uvedeným v článku 25 ods. 3 najneskôr do 31. januára 2010 zoznam povolených tvrdení Spoločenstva uvedených v odseku 1, zameraný na zmenu a doplnenie nepodstatných prvkov tohto nariadenia jeho doplnením, a všetky nevyhnutné podmienky na používanie týchto tvrdení.“

13 Podľa článku 17 ods. 5 uvedeného nariadenia:

„Zdravotné tvrdenia uvedené v zoznamoch podľa článkov 13 a 14 môže používať každý prevádzkovateľ potravinárskeho podniku v súlade s podmienkami, ktoré sa na ne vzťahujú, pokiaľ ich používanie nie je obmedzené v súlade s ustanoveniami článku 21.“

Vykonávacie rozhodnutie 2013/63/EÚ

14 Bod 3 prílohy vykonávacieho rozhodnutia Komisie 2013/63/EÚ z 24. januára 2013, ktorým sa prijímajú usmernenia na vykonávanie osobitných podmienok v prípade zdravotných tvrdení ustanovených v článku 10 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 (Ú. v. EÚ L 22, 2013, s. 25), s názvom „Odkaz na všeobecné, nešpecifické priaznivé zdravotné účinky – článok 10 ods. 3“ znie takto:

„V článku 10 ods. 3 sa umožňuje používanie jednoduchých, lákavých vyhlásení, ktoré odkazujú na všeobecné, nešpecifické priaznivé účinky potraviny na celkové dobré zdravie alebo duševnú a telesnú pohodu bez predchádzajúceho schválenia, ale za špecifických podmienok. Použitie takýchto vyhlásení by mohlo byť pre spotrebiteľov nápomocné, keďže im podávajú informácie spôsobom, ktorý je pre spotrebiteľov zrozumiteľnejší. Spotrebitelia by ich však ľahko mohli nesprávne pochopiť a/alebo si ich zle vyložiť, na základe čoho by si mohli predstaviť iné/lepšie priaznivé zdravotné účinky potraviny ako tie, ktoré skutočne existujú. Z tohto dôvodu, ak sa odkazuje na všeobecné, nešpecifické priaznivé zdravotné účinky, takéto odkazy musia byť sprevádzané špecifickým zdravotným tvrdením zo zoznamu povolených zdravotných tvrdení z registra Únie. [Na účely tohto nariadenia, osobitné zdravotné tvrdenie uvedené spolu s odkazom na všeobecné, nešpecifické priaznivé zdravotné účinky, sa musí nachádzať ‚vedľa‘ takého odkazu alebo ‚po‘ ňom. – *neoficiálny preklad*]

Špecifické tvrdenia zo zoznamov povolených zdravotných tvrdení by mali byť relevantné z hľadiska všeobecného odkazu. … prevádzkovatelia potravinárskych podnikov s cieľom zabrániť zavádzaniu spotrebiteľov [majú] zodpovednosť preukázať spojitosť medzi odkazom na všeobecné, nešpecifické priaznivé účinky potravín a špecifickým sprievodným povoleným zdravotným tvrdením.

Niektoré tvrdenia predložené na schválenie počas ich vedeckého hodnotenia boli posúdené ako príliš všeobecné alebo nešpecifické pre hodnotenie. Tieto tvrdenia nemohli byť schválené, a preto ich možno nájsť v zozname neschválených tvrdení v registri výživových a zdravotných tvrdení Únie. To však neznamená, že tieto tvrdenia nemôžu využívať ustanovenia stanovené v článku 10 ods. 3, a preto sa môžu zákonne používať, ak ich sprevádza špecifické tvrdenie zo zoznamu povolených zdravotných tvrdení v súlade s uvedeným článkom.“

Nemecké právo

15 Podľa § 3 ods. 1 Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (zákon o nekalej hospodárskej súťaži, BGBl. 2010 I, s. 254), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „UWG“):

„Nekalé obchodné praktiky sú nezákonné, ak môžu mať významný vplyv na záujmy konkurentov, spotrebiteľov alebo iných účastníkov trhu.“

16 § 5 UWG, nazvaný „Klamlivé obchodné praktiky“, v odseku 1 stanovuje:

„Každá klamlivá obchodná praktika predstavuje akt nekalej súťaže. Obchodná praktika je zavádzajúca, ak zahŕňa nepresné tvrdenia alebo iné zavádzajúce tvrdenia týkajúce sa jednej alebo viacerých z týchto skutočností:

1. základných znakov tovaru alebo služby, ako sú ich dostupnosť, povaha, výkon, výhody, riziká, zloženie, príslušenstvo, spôsob a dátum výroby, dodávky alebo služby, jej použiteľnosť, možné použitie, množstvo, vlastnosti, popredajný servis a spracovanie reklamácií, jeho geografický alebo obchodný pôvod, výsledky očakávané od jeho použitia, ako aj výsledky a testy hlavných charakteristík vykonané na tovare alebo službe;

…“

17 §11 ods. 1 Lebensmittel, Bedarfsgegenstände und Futtermittelgesetzbuch (Zákonník o potravinách, komoditách a krmivách, BGBl. 2013 I, s. 1426), v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej, pod názvom „Ustanovenia týkajúce sa ochrany pred podvodným konaním“ v odseku 1 stanovuje:

„Je zakázané umiestňovať na trh potraviny s klamlivým označením, údajom alebo úpravou alebo prezentovať potraviny vo všeobecnosti alebo v jednotlivom prípade s použitím klamlivých zobrazení alebo iných tvrdení. Ide najmä o podvodné konanie:

1. v prípade ktorého potraviny, názvy, indikácie, prezentácie, opisy alebo iné údaje, môžu byť zavádzajúce, pokiaľ ide o ich vlastnosti, najmä druh, kvalitu, zloženie, množstvo, trvanlivosť, pôvod, miesto pôvodu alebo spôsob výroby alebo výrobu;

…“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

18 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že spoločnosť Queisser Pharma predáva výživový doplnok s názvom Doppelherz® aktiv Ginkgo + B Vitamine + Cholin, ktorý tvorí celkovo osem látok, okrem iného zinok, vitamíny B1 (tiamín), B2, B5 (kyselina pantotenová) a B12.

19 Predná strana balenia tohto výživového doplnku obsahuje určité prvky rôznych veľkostí, farieb a druhov písma, medzi ktorými sa nachádza toto tvrdenie dotknuté vo veci samej: „B-Vitamine und Zink für Gehirn, Nerven, Konzentration und Gedächtnis“ (B-vitamín a zinok pre mozog, nervovú sústavu, koncentráciu a pamäť).

20 Na zadnej strane balenia sa nachádzajú popri osobitných tvrdeniach týkajúcich sa ginka a cholínu aj tieto tvrdenia:

„Pravidelné duševné stimuly a zdravá strava sú dôležité pre pamäť, schopnosť sústrediť sa a schopnosť zvládať každodenné činnosti. Metabolizmus mozgu a nervovej sústavy preto závisí od dobrého prísunu živín.

Kapsule Doppelherz obsahujú 100 mg cholínu, B-vitamíny a stopový prvok zinok. Okrem toho obsahujú aj 100 mg výťažku z ginka.

Vitamíny B1 a B12 prispievajú k správnemu energetickému metabolizmu a fungovaniu nervovej sústavy a podporujú správne fungovanie psychiky.

Vitamín B2 je rovnako ako vitamín B1 podstatný pre správny energetický metabolizmus a správne fungovanie nervovej sústavy. Navyše pomáha chrániť bunky pred oxidačným stresom.

Kyselina listová prispieva tiež k správnemu fingovaniu psychiky a hrá úlohu pri procese delenia buniek.

Kyselina pantotenová prispieva k normálnemu duševnému výkonu a rovnako ako kyselina listová a vitamín B12 prispieva k zníženiu únavy.

Stopový prvok zinok prispieva k normálnym kognitívnym funkciám a pomáha chrániť bunky pred oxidačným stresom.

…“

21 Podľa zistení vnútroštátneho súdu spoločnosť Schwabe vyrába a uvádza na trh výrobky konkurujúce výrobkom spoločnosti Queisser Pharma. Keďže Schwabe dospela k záveru, že tvrdenie dotknuté vo veci samej uvedené v bode 19 tohto rozsudku porušuje článok 3 druhý odsek písm. a), článok 5 ods. 1 písm. a), článok 6 ods. 1 a článok 10 ods. 1 nariadenia č. 1924/2006, ako aj § 5 ods. 1 UWG a § 11 ods. 1 Zákonníka o potravinách, komoditách a krmivách, podala žalobu na Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf, Nemecko), ktorou sa domáhala najmä toho, aby sa spoločnosti Queisser Pharma pod hrozbou pokuty uložila povinnosť zdržať sa propagácie výživového doplnku, pokiaľ sa tvrdenie dotknuté vo veci samej uvádza na prednej strane obalu.

22 Rozsudkom z 28. augusta 2014 Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf) zamietol túto žalobu.

23 Odvolanie podané spoločnosťou Schwabe proti tomuto rozsudku Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd Düsseldorf, Nemecko) svojím rozhodnutím z 30. júna 2016 zamietol.

24 Schwabe podala proti rozhodnutiu Oberlandesgericht Düsseldorf (Vyšší krajinský súd Düsseldorf) opravný prostriedok „Revision“ na Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko).

25 Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) má pochybnosti, pokiaľ ide o rozsah požiadavky stanovenej v článku 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006, podľa ktorej odkaz na všeobecný a nešpecifický prínos musí byť uvedený spolu s osobitným zdravotným tvrdením, najmä pokiaľ ide o otázku, či toto ustanovenie vyžaduje priame priestorové prepojenie medzi odkazom a osobitným zdravotným tvrdením. V tejto súvislosti uvádza, že táto požiadavka „uvedené spolu“ sa môže chápať v tom zmysle, že vyžaduje priestorovú blízkosť, takže spotrebitelia môžu „bezprostredne“ vnímať schválené osobitné zdravotné tvrdenie. Vnútroštátny súd však spresňuje, že hoci táto požiadavka bezprostrednej blízkosti nebola splnená, mohol by stačiť odkaz na tvrdenie prostredníctvom hviezdičky. Na druhej strane uvedenú požiadavku možno vykladať aj spôsobom, ktorý presadzuje odvolací súd, na základe ktorého si priemerný spotrebiteľ, ktorého rozhodnutie kúpiť si výrobok je určené zložením tohto výrobku, v prvom rade prečíta zoznam zložiek tohto výrobku (rozsudok zo 4. júna 2015, Teekanne, C-195/14, EU:C:2015:361). Vzhľadom na to, že takýto zoznam sa často nachádza na zadnej strane obalov, nie je nepravdepodobné, že by sa taký spotrebiteľ pri takých výrobkoch, ako je výživový doplnok dotknutý vo veci samej, mohol oboznámiť s osobitnými zdravotnými tvrdeniami uvedenými na tejto zadnej strane.

26 Za týchto podmienok Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa predpokladať, že osobitné zdravotné tvrdenia nachádzajúce sa na niektorom zo zoznamov podľa článkov 13 alebo 14 nariadenia (ES) č. 1924/2006 sú ‚uvedené spolu‘ s odkazom na všeobecný a nešpecifický zdravotný prínos v zmysle článku 10 ods. 3 tohto nariadenia už vtedy, ak tento odkaz je umiestnený na prednej strane a povolené tvrdenia sú umiestnené na zadnej strane balenia, pričom hoci sa z pohľadu verejnosti tieto tvrdenia po obsahovej stránke na tento odkaz jednoznačne vzťahujú, súčasťou odkazu nie je nijaké jednoznačné upozornenie – napríklad prostredníctvom poznámky s hviezdičkou – na tvrdenia umiestnené na zadnej strane?

2. Vyžaduje sa aj v prípade odkazu na všeobecný a nešpecifický prínos v zmysle článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1924/2006 predloženie dôkazov podľa článku 5 ods. 1 písm. a) a článku 6 ods. 1 tohto nariadenia?“

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné poznámky

27 Podľa spoločnosti Schwabe otázky položené vnútroštátnym súdom vychádzajú z nesprávneho predpokladu, že tvrdenie dotknuté vo veci samej uvedené v bode 19 tohto rozsudku predstavuje odkaz na všeobecný a nešpecifický prínos v zmysle článku 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006, hoci v skutočnosti ide o osobitné zdravotné tvrdenie v zmysle článku 10 ods. 1 tohto nariadenia.

28 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na svoju vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti (rozsudok z 10. júla 2019, Federal Express Corporation Deutsche Niederlassung, C-26/18, EU:C:2019:579, bod 32 a citovaná judikatúra).

29 Túto prezumpciu relevantnosti nemožno vyvrátiť len samotnou okolnosťou, že jeden z účastníkov konania vo veci samej popiera určité skutočnosti, ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať a od ktorých závisí vymedzenie predmetu tohto sporu (rozsudok zo 7. júna 2007, van der Weerd a i., C-222/05 až C-225/05, EU:C:2007:318, bod 23).

30 Okrem toho zmena podstaty prejudiciálnych otázok alebo odpoveď na doplňujúce otázky uvedené účastníkmi konania by bola nezlučiteľná s povinnosťou Súdneho dvora zabezpečiť vládam členských štátov a oprávneným subjektom možnosť predložiť pripomienky v súlade s článkom 23 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie vzhľadom na to, že podľa tohto ustanovenia sa oprávneným subjektom doručujú iba vnútroštátne rozhodnutia o návrhu na začatie prejudiciálneho konania (rozsudok zo 16. októbra 2014, Welmory, C-605/12, EU:C:2014:2298, bod 34 a citovaná judikatúra).

31 Za týchto okolností treba na položené otázky odpovedať na základe predpokladu, z ktorého vychádza tento súd, teda že tvrdenie, o ktoré ide vo veci samej, predstavuje odkaz na všeobecný a nešpecifický prínos pre zdravie, a teda patrí do pôsobnosti článku 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006.

O prvej otázke

32 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006 vykladať v tom zmysle, že požiadavka, ktorú toto ustanovenie stanovuje, konkrétne že akýkoľvek odkaz na všeobecný a nešpecifický prínos musí byť uvedený spolu s osobitným zdravotným tvrdením, ktoré je uvedené v zoznamoch podľa článku 13 alebo 14 tohto nariadenia, je splnená v prípade, že sa na prednej strane balenia nachádza odkaz na všeobecný a nešpecifický prínos živiny alebo potraviny pre zdravie, zatiaľ čo osobitné zdravotné tvrdenie, ktoré má byť uvedené spolu s týmto odkazom, je uvedené len na zadnej strane tohto balenia a odkaz neobsahuje žiadne výslovné upozornenie na toto tvrdenie, napríklad prostredníctvom poznámky s hviezdičkou.

33 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pri výklade ustanovenia práva Únie je potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a cieľ sledovaný právnou úpravou, ktorej je súčasťou (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. apríla 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, bod 44, a z 30. januára 2019, Planta Tabak, C-220/17, EU:C:2019:76, bod 60 a citovanú judikatúru).

34 V prvom rade podľa znenia článku 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006 musí byť odkaz na všeobecný a nešpecifický prínos živiny alebo potraviny pre zdravie uvedený „spolu“ s osobitným zdravotným tvrdením.

35 Pokiaľ ide ďalej o ciele nariadenia č. 1924/2006, treba pripomenúť, že ako to uvádza článok 1 tohto nariadenia, jeho cieľom je zabezpečiť efektívne fungovanie vnútorného trhu a zároveň zaručiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa. Ochrana zdravia je jedným z hlavných cieľov tohto nariadenia. Na tento účel je okrem iného potrebné spotrebiteľovi poskytnúť informácie potrebné pre jeho výber na základe úplného poznania faktov (rozsudok zo 14. júla 2016, Verband Sozialer Wettbewerb, C-19/15, EU:C:2016:563, bod 39 a citovaná judikatúra). V tejto súvislosti treba pripomenúť, že odôvodnenie 16 nariadenia č. 1924/2006 uvádza, že je dôležité, aby spotrebiteľ tvrdeniam o potravinách rozumel a že všetkých spotrebiteľov treba chrániť pred tvrdeniami, ktoré sú klamlivé, pričom spresňuje, že toto nariadenie používa kritérium priemerného spotrebiteľa, ktorý má dostatok informácií a je primerane pozorný a opatrný, vzhľadom na sociálne, kultúrne a jazykové faktory.

36 Napokon, pokiaľ ide o kontext, do ktorého patrí článok 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006, treba bez ďalšieho uviesť, že článok 2 ods. 2 bod 5 tohto nariadenia definuje pojem „zdravotné tvrdenie“ na účely tohto nariadenia ako „každé tvrdenie, ktoré udáva, naznačuje alebo vyvoláva dojem, že existuje súvislosť medzi kategóriou potravín, potravinou alebo jednou z jej zložiek a zdravím“.

37 Okrem toho treba zdôrazniť, že článok 10 nariadenia č. 1924/2006, ktorý sa nachádza v kapitole IV tohto nariadenia s názvom „Zdravotné tvrdenia“, v odseku 1 stanovuje, že zdravotné tvrdenia sú povolené len vtedy, ak sú v súlade so všeobecnými požiadavkami uvedenými v kapitole II a osobitnými požiadavkami uvedenými v kapitole IV a sú povolené v súlade s týmto nariadením a zahrnuté do zoznamov povolených tvrdení ustanovených v jeho článkoch 13 alebo 14. článok 10 ods. 1 nariadenia č. 1924/2006 teda v zásade stanovuje zákaz zdravotných tvrdení s výnimkou tých, ktoré sú uvedené na zoznamoch schválených tvrdení uvedených v článku 13 alebo článku 14 tohto nariadenia.

38 Okrem toho zo systematického výkladu článku 10 nariadenia č. 1924/2006 vyplýva, že jeho odsek 3 zavádza výnimku zo zásady stanovenej v odseku 1, takže podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora musí byť požiadavka „uvedené spolu“ stanovená v odseku 3 predmetom striktného výkladu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. marca 2017, AKM, C-138/16, EU:C:2017:218, bod 37 a citovanú judikatúru). Článok 10 ods. 3 tohto nariadenia teda rozlišuje medzi dvoma kategóriami zdravotných tvrdení, a to na jednej strane osobitným zdravotným tvrdením uvedeným v dotknutých zoznamoch v súlade so zásadou zavedenou v článku 10 ods. 1 tohto nariadenia a na druhej strane „všeobecným“ zdravotným tvrdením, ktoré predstavuje odkaz na tento všeobecný a nešpecifický prínos, ktorý musí byť uvedený spolu so zdravotným tvrdením uvedeným v týchto zoznamoch.

39 Vykonávacie rozhodnutie 2013/63, ktoré Komisia prijala v rámci vykonávacích právomocí, ktoré jej boli zverené normotvorcom Únie na základe článku 10 ods. 4 a článku 25 nariadenia č. 1924/2006, v tejto súvislosti v bode 3 svojej prílohy stanovuje, že článok 10 ods. 3 tohto nariadenia umožňuje bez predchádzajúceho schválenia používanie jednoduchých a lákavých vyhlásení, ktoré odkazujú na také účinky, ktoré spotrebiteľ môže nesprávne pochopiť alebo si ich nesprávne vyložiť, čo je dôvod na to, že takéto odkazy „musia byť sprevádzané špecifickým zdravotným tvrdením zo zoznamu povolených zdravotných tvrdení z registra Únie“. V tom istom bode sa uvádza, že na účely tohto nariadenia sa musí schválené zdravotné tvrdenie, ktoré je uvedené spolu s odkazom na také účinky, uviesť „vedľa“ uvedeného odkazu alebo „po“ ňom.

40 Z týchto skutočností vyplýva, že požiadavka „uvedené spolu“ v zmysle článku 10 ods. 3 uvedeného nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že vyžaduje nielen to, aby osobitné zdravotné tvrdenie spresňovalo obsah zdravotného tvrdenia, ktoré je formulované všeobecne, ale aj to, aby umiestnenie týchto dvoch tvrdení na balení výrobku umožňovalo priemernému spotrebiteľovi, ktorý má dostatok informácií a je primerane pozorný a opatrný, pochopiť súvislosť medzi uvedenými tvrdeniami. Treba teda konštatovať, že slovné spojenie „uvedené spolu“ v zmysle tohto ustanovenia sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa tak vecný, ako aj vizuálny rozmer.

41 Na jednej strane, pokiaľ teda ide o vecný rozmer, slovné spojenie „uvedené spolu“ vyžaduje zhodu obsahu medzi „všeobecným“ zdravotným tvrdením a osobitným zdravotným tvrdením, čo v podstate znamená, že prvé tvrdenie je v plnom rozsahu podporené druhým.

42 Na druhej strane na rozdiel od toho, čo tvrdí žalovaná vo veci samej, požiadavku „uvedené spolu“ stanovenú v článku 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006 nemožno považovať za platne splnenú iba na základe skutočnosti, že z vecného hľadiska existuje zjavné prepojenie medzi „všeobecným“ zdravotným tvrdením a tým osobitným, ktoré ho má potvrdiť, bez ohľadu na príslušné miesta týchto tvrdení na dotknutom balení, a teda na vizuálne hľadisko tejto požiadavky.

43 V tejto súvislosti treba uviesť, že odôvodnenie 29 nariadenia č. 1924/2006 uvádza, že s cieľom zabezpečiť, aby pri výbere zdravej stravy boli zdravotné tvrdenia pre spotrebiteľa pravdivé, jasné, spoľahlivé a užitočné, sa musí zohľadniť znenie a prezentácia zdravotných tvrdení. Umiestnenie rôznych prvkov na balení daného výrobku tak z vizuálneho hľadiska predstavuje faktor, ktorý treba zohľadniť na účely posúdenia, či sa požiadavka „uvedené spolu“ môže považovať za splnenú.

44 Z odôvodnenia 17 a článku 6 ods. 2 tohto nariadenia ďalej vyplýva, že prevádzkovateľ potravinárskeho podniku, ktorý uvádza výživové alebo zdravotné tvrdenie, musí použitie tvrdenia odôvodniť.

45 V tejto súvislosti sa v bode 3 prílohy k vykonávaciemu rozhodnutiu 2013/63 zdôrazňuje, že aby nedochádzalo k zavádzaniu spotrebiteľov, prevádzkovatelia potravinárskeho podniku musia preukázať spojitosť medzi odkazom na všeobecné, nešpecifické priaznivé účinky potravín a špecifickým sprievodným povoleným zdravotným tvrdením.

46 Z týchto skutočností vyplýva, že prevádzkovatelia potravinárskeho podniku musia jasne a presne uviesť osobitné zdravotné tvrdenia podporujúce odkazy na všeobecný a nešpecifický prínos, ktoré používajú.

47 Vizuálne hľadisko požiadavky „uvedené spolu“ v zmysle článku 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006 sa teda musí chápať ako také, ktoré odkazuje na bezprostredné vnímanie priamej vizuálnej súvislosti medzi odkazom na všeobecný a nešpecifický prínos pre zdravie a osobitným zdravotným tvrdením priemerným spotrebiteľom, ktorý má dostatok informácií a je primerane pozorný a opatrný, čo si v zásade vyžaduje priestorovú alebo bezprostrednú blízkosť medzi odkazom a tvrdením.

48 Napriek tomu však v konkrétnom prípade, keď sa osobitné zdravotné tvrdenia nemôžu nachádzať v plnom rozsahu na rovnakej strane balenia, na ktorej sa nachádza odkaz, ktorý majú potvrdiť, a to z dôvodu ich značného počtu alebo dĺžky, treba konštatovať, že požiadavka priameho vizuálneho prepojenia sa výnimočne môže splniť prostredníctvom výslovného upozornenia, napríklad formou uvedenia hviezdičky, pokiaľ toto upozornenie jasne a úplne zrozumiteľne vo vzťahu k spotrebiteľovi z priestorového hľadiska zabezpečuje súlad obsahu medzi zdravotnými tvrdeniami a odkazom.

49 Vnútroštátnym súdom teda prináleží, aby vzhľadom na všetky okolnosti prejednávanej veci overili a určili, či je požiadavka vizuálnej blízkosti, ktorá vyplýva z článku 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006, splnená prostredníctvom uvedenia hviezdičky.

50 Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006 sa má vykladať v tom zmysle, že požiadavka, ktorú toto ustanovenie stanovuje, podľa ktorej akýkoľvek odkaz na všeobecný a nešpecifický prínos živiny alebo potraviny musí byť uvedený spolu s osobitným zdravotným tvrdením, ktoré je uvedené v zoznamoch podľa článku 13 alebo 14 tohto nariadenia, nie je splnená v prípade, že sa na prednej strane balenia nachádza odkaz na všeobecný a nešpecifický prínos živiny alebo potraviny pre zdravie, zatiaľ čo osobitné zdravotné tvrdenie, ktoré má byť uvedené spolu s týmto odkazom, je uvedené len na zadnej strane tohto balenia a odkaz neobsahuje žiadne výslovné upozornenie na toto tvrdenie, napríklad prostredníctvom poznámky s hviezdičkou.

O druhej otázke

51 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa odkazy na všeobecný a nešpecifický prínos živiny alebo potraviny pre celkové zdravie alebo dobrý zdravotný stav v zmysle článku 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006 musia odôvodniť vedeckými dôkazmi v zmysle článku 5 ods. 1 písm. a) a článku 6 ods. 1 tohto nariadenia.

52 V tejto súvislosti treba najskôr uviesť, ako uvádza vnútroštátny súd, že znenie článku 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006, na rozdiel od článku 10 ods. 1 tohto nariadenia, neobsahuje výslovný odkaz na všeobecné ustanovenia kapitoly II tohto nariadenia, v ktorej sa nachádzajú jeho články 5 a 6.

53 Treba však uviesť, že znenie uvedených článkov 5 a 6 jasne uvádza, že každé zdravotné tvrdenie v zmysle tohto nariadenia musí byť vedecky odôvodnené.

54 Podľa článku 5 ods. 1 písm. a) nariadenia č. 1924/2006 sa totiž používanie výživových alebo zdravotných tvrdení povoľuje, len ak prítomnosť, neprítomnosť alebo znížený obsah živiny alebo inej látky v potravine alebo kategórii potravín, na ktorú sa tvrdenie vzťahuje, má pozitívny výživový alebo fyziologický účinok potvrdený všeobecne uznávanými vedeckými dôkazmi. Článok 6 tohto nariadenia takisto obsahuje zmienku v tomto zmysle, keď vo svojom odseku 1 uvádza, že „výživové a zdravotné tvrdenia sa zakladajú na všeobecne uznávaných vedeckých dôkazoch a sú nimi podložené“.

55 Takýto výklad potvrdzujú aj ciele nariadenia č. 1924/2006, ktoré majú najmä zabezpečiť, ako vyplýva z bodu 35 tohto rozsudku, ochranu zdravia a vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, najmä proti klamlivým tvrdeniam. Okrem toho v odôvodnení 14 tohto nariadenia sa zdôrazňuje potreba zabezpečiť, aby sa pri látkach, o ktorých sa vydávajú tvrdenia, preukázal ich pozitívny výživový alebo fyziologický účinok. Okrem toho v odôvodnení 17 tohto nariadenia sa spresňuje, že vedecké odôvodnenie musí byť hlavným aspektom, na ktorý sa prihliada pri použití výživových a zdravotných tvrdení, zatiaľ čo v odôvodnení 23 tohto nariadenia sa uvádza, že používanie zdravotných tvrdení v Únii by sa malo povoliť až po uskutočnení vedeckého hodnotenia s najvyššími požiadavkami.

56 Napokon článok 10 ods. 1 nariadenia č. 1924/2006 výslovne stanovuje, že zdravotné tvrdenie musí spĺňať všeobecné požiadavky kapitoly II tohto nariadenia, v ktorej sa nachádzajú články 5 a 6. Ako však vyplýva z bodov 37 až 39 tohto rozsudku, článok 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006 tým, že umožňuje odkazovať na „všeobecné“ zdravotné tvrdenie, ktoré nie je uvedené v zoznamoch povolených tvrdení uvedených v tomto nariadení, ale uvádza sa spolu so zdravotným tvrdením v ňom uvedeným, zavádza výnimku zo zásady stanovenej v článku 10 ods. 1 tohto nariadenia, podľa ktorej sú zdravotné tvrdenia zakázané, s výnimkou tých, ktoré sú uvedené na takých zoznamoch. Tento článok 10 ods. 3 tohto nariadenia sa preto má vykladať reštriktívne.

57 Z toho vyplýva, že toto posledné uvedené ustanovenie sa má vykladať v tom zmysle, že „všeobecné“ zdravotné tvrdenie v zmysle tohto ustanovenia, aké je dotknuté vo veci samej, musí spĺňať dôkaznú požiadavku požadovanú týmto nariadením.

58 Ako však uviedol generálny advokát v bodoch 71 a 72 svojich návrhov, na tieto účely stačí, ak sú odkazy na všeobecný a nešpecifický prínos živiny alebo potraviny pre všeobecné zdravie a dobrý zdravotný stav uvedené spolu s osobitným zdravotným tvrdením podloženým všeobecne uznávanými vedeckými dôkazmi, ktoré boli overené a povolené, pokiaľ sa tieto tvrdenia nachádzajú v zoznamoch uvedených v článku 13 alebo článku 14 tohto nariadenia.

59 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006 sa má vykladať v tom zmysle, že odkazy na všeobecný a nešpecifický prínos živiny alebo potraviny pre celkové zdravie alebo dobrý zdravotný stav sa musia odôvodniť vedeckými

dôkazmi v zmysle článku 5 ods. 1 písm. a) a článku 6 ods. 1 tohto nariadenia. Na tento účel stačí, aby boli tieto odkazy uvedené spolu s osobitnými zdravotnými tvrdeniami uvedenými v zoznamoch uvedených v článku 13 alebo článku 14 tohto nariadenia.

O trovách

60 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. **Článok 10 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 z 20. decembra 2006 o výživových a zdravotných tvrdeniach o potravinách, zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 107/2008 z 15. januára 2008, sa má vykladať v tom zmysle, že požiadavka, ktorú toto ustanovenie stanovuje, podľa ktorej akýkoľvek odkaz na všeobecný a nešpecifický prínos živiny alebo potraviny musí byť uvedený spolu s osobitným zdravotným tvrdením, ktoré je uvedené v zoznamoch v článkoch 13 alebo 14 tohto nariadenia, nie je splnená v prípade, že sa na prednej strane balenia nachádza odkaz na všeobecný a nešpecifický prínos živiny alebo potraviny pre zdravie, zatiaľ čo osobitné zdravotné tvrdenie, ktoré má byť uvedené spolu s týmto odkazom, je uvedené len na zadnej strane tohto balenia a odkaz neobsahuje žiadne výslovné upozornenie na toto tvrdenie, napríklad prostredníctvom poznámky s hviezdičkou.**

2. **Článok 10 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006, zmeneného nariadením č. 107/2008, sa má vykladať v tom zmysle, že odkazy na všeobecný a nešpecifický prínos živiny alebo potraviny pre celkové zdravie alebo dobrý zdravotný stav sa musia odôvodniť vedeckými dôkazmi v zmysle článku 5 ods. 1 písm. a) a článku 6 ods. 1 tohto nariadenia. Na tento účel stačí, aby boli tieto odkazy uvedené spolu s osobitnými zdravotnými tvrdeniami uvedenými v zoznamoch uvedených v článku 13 alebo článku 14 tohto nariadenia.**

Podpisy